

L2G Attaveqaatit atorlugit ilisimasanik avitseqatigiinneq – Pisut pingaarnerit

L2G Attaveqaatit atorlugit ilisimasanik aveqatsigiinnikkut Issittumi imminortarnermik pinaveersaartitsisut katersorneqarput tamatumuunakkut inoqarfinni tamani attaveqaqatigiinneq nukittorsarniarlugu kiisalu issittumi ilisimasanik tunioraaqatigiinneq atorlugu imminortarnermik pinaveersaartitsinerit piviusungortinneqarnissaat siuarsarniarlugu. 2021-imi februaarimi marsimilu akunnernik pingasunik sivisussusilikkaanik tallimariarlutik naapittarput.

Peqataasut

Issittumi Siunnersuisoqatigiinni Ataavartumik Peqataasartut namminneq nunaminnit imminortarnermik pinaveersaartitsisunik katillugit 14-inik toqqaapput. Taakku ilaat aqqaneq-

marluk nunat inoqqaaraat, taamalu Issittup inoqqaavisa akornanni imminortarnermik pinaveersaartitsinerimi aqqutissat pitsaanerit pissarsiarisinnaanggorlugit. Nunap assingani uani takuneqarsinnaasutut peqataasut USA-mit, Canadamit, Kalaallit Nunaannit, Norgemit, Sverigemit kiisalu Ruslandimit pisuupput. Kiisalu Saamit Finlandimeersuk oqalugiaqqullugit aggersarneqarput.

Sammisat suleriaatsillu

Kikkut peqataanissaannik aalajangiinissaq sioqqullugu Issittumi nunap inoqqaaviniq sullissisut katersortinneqarput attaveqaatit atorlugu ilisimasanik

avitseqatigiinnermi apequtit apequtigineqartariaqartut suuneri paasiumallugit. Taanna tunngavigalugu ilinniarfigeqatigiinnissami anguniagassat tulliuuttut nassaarineqarput:

1. Imminortarnernik nunaqqatigiit ikilisaasinnaalersiniarlugit suleriaatsinik nassaarniarneq
2. Nunap inoqqaavisa meerartaasa / inuusuttaasa nalaattagaat pisariaqartitaasalu tunniunneqarnissaat pillugit isummersorneq
3. Tarnikkut ikiorsisarnerup nunap inoqqaavinut naleqquttunngorsarnissaanut suleriaasissanik nalilersuineq
4. Tarnikkut peqqissuseq eqqarsaatigalugu kinaassutsip nukittorsarneqarnerani kulturip qanoq atorneqarsinnaaneranik misissuataarineq

Attaveqaatit atorlugit ilisimasanik avitseqatigiinnermi peqataasussat tamarmik ilinniartitsisusussatut ilinniartutullu isigineqarput, attaveqatigiittarnernilu Issittumi nunat inoqqaavisa akornanni imminortarnermik pinaveersaartitsinermi nukittoqutaasut ilinniarfigineqarnissaat qitiutinneqarluni.

Suliat inernerit

Attaveqaatit atorlugit Ilisimasanik Avitseqatigiittarnerni peqataasut tunniussaas pingaarnerit Isiginnaagassiortumit Nigit'stil Norbertimit (Gwich'in) takusassiarineqarput, tamarmillu kalaallisut, Inuktitut, russisut tuluttullu oqaatsit atorlugit suliaallutik.

Link Kalaallisut plakatit tallimat

Link Inuktitut plakatit tallimat

Link Russisut plakatit tallimat

Link Tuluttut plakatit tallimat

Tamatuma saniatigut atortussat Issittumi pissarsiassaareersut aveqatigiissutigineqarput. Aaku taakkununga assersuutit, taakku amerlanerit tuluttut russisullu pissarsiassaapput:

1. Issittumi nunat inoqqaavisa akornanni imminortarnerup ukiup ilaani aalajangersimasumi pisarnera (suliarinittoq [PC-Cares](#)): Tassani takuneqarsinnaavoq 29-iniit ammut ukiullit akornanni imminortarnerit imminoriartarnerillu aasaanerani amerlanerpaajusartut.
2. Angerlarsimaffinni pinaveersaartitsineq (suliarinittoq [PC-Cares](#)): Nittartakkami tassani angerlarsimaffimmi annikitsunguanik allannguinnikkut, annermik killiliisalernikkut inuit qanoq imminortarnermik pinaveersaartitsisinnaanerat takutinneqarpoq.
3. Ajunngitsuliorninnguit piumasaqaateqarfiunngitsut (suliarinittoq [PC-Cares](#)): Allaaserisaq taanna nunaqqatigiinni ajunngitsuliorninnguit piumasaqaateqarfiunngitsut atorlugit imminortarnernik qanoq ikilisaasoqarsinnaaneranik oqaloqatigiittalernissamat najoqqutassiivoq.
4. Nittartakkatigut oqaluttuanik suliniut CREATes atorlugu Issittumi nunat inoqqaavisa inuusuttaasa imminortarneq inuunerlu pillugit oqaluttuaat uaniittut <https://www.projectcreates.com>.
5. Issittumi nunat inoqqaavisa inuusuttaasa qarasaasiakkut oqaluttuaat naapertorlugit iliuuseqarnissaq pingaaruteqartillugu iliuuserineqarsinnaasut assigiinngitsut (suliarinittoq [Project CREATes](#) aamma [ICC](#)).
6. Qarasaasiatigut oqaluttuat issittumi nunat inoqqaavisa inuusuttaasa suliaanni qulequttat malunnaateqarnerpaat (suliarinittoq [Project CREATes](#) aamma [ICC](#)).

7. Inuusuttut inersimasullu isummersuutaasa assigiinngissutaat (suliarinittut Lisa Wexler, Brenda Goodwin aamma PC-Cares): Assilissami tassani Alaskap kitaata avannaani nunaqarfinni imminortarnek annikilisarniarlugu qanoq iliortoqartariaqarneranik inuusuttut inersimasullu isumaasa assigiinngissutaat immikkooortullu taakku marluk oqaloqatigiinnerup pisariaqassusianik isumaat ersersinneqarput
8. Nunat inoqqaavisa peqqissuunissaannik atugarissaarnissaannillu suliniut, inuusuttut atugaannik naliliineq nunat inoqqaavisa meerartaasa isiginnittaasii tunngavigalugit suliaasoq, taanna atorlugu ajornartorsiutaasinnaasut 97%-imik eqqorlugit siulittuutigineqartarput maannalu Ottawami Inuit meerartaasa akornanni atorineqarpoq inoqarfinnilu allani atorineqalersinnaalluni (<https://achwm.ca>-mi kontuliornikkut meeqqanut tapersersuiniarluni immersugassat pissarsiarineqarsinnaapput (tuluttoortuinnaapput).
9. Inuppiaat Ilaqutariittut Inuunerat (suliarinnittoq Linda Joule, [Maniilaq Association](#)-imi Isumaginninnermi katsorsaanermilu suliniummik aqutsisoq): Paasissutissat taakku Alaskami Inuppiaat naleqartitaat aallaavigalugit angajoqqaanik pikkorissaanerup nalaani attaveqatigiinnerup oqimaaqatigiissuunissaanik tapersuinnermi atorineqartarput.

Aaqqissuisut suliamillu ingerlatsisut

Attaveqaatit atorlugit Ilisimasanik Avitseqatigiinneq L2G Inuit Issittormiut

Siunnersuisoqatigiiffiannit Saamillu Siunnersuisoqatigiiffiannit Canada aningaasaliisoralugu aaqqissugaavoq. Suliamik ingerlatsisut tassaapput:

- Selma Ford (Inuk-Canada), Inuit Circumpolar Council
- Susanna Israelsson (Sámi-Norway), Saami Council
- Tonje Johansen (Sámi-Sweden), Saami Council
- Jonathan Paradis, (Canada) Change Theory Consulting

Pisussat tulliuuttut

1. Ilisimalikkat tunngavigalugit sakkussat pingasut inerinneqarput:
  - a. Imminortarnek qanoq isumannaatsumik eqqartorneqarsinnaanersoq
  - b. Imminortarnermik pinaveersaartitsineq tapersersorniarlugu peqataatitsineq
  - c. Inuit amerlanerussutillit kiisalu Issittup inoqqaavisa imminortarnek pillugu isummertaasiisa assigiinngissutaat
2. Nunat tamalaat akornanni angalaneq ajornarunnaaqqeriarpat Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiata Saamillu Siunnersuisoqatigiiffiat inuit tikittarlugit misissuinnermik ingerlatsinissaminnik sulissuteqarput Issittumi imminortarnermik pinaveersaartitsinnermik suliallit akornanni ilisimasanik avitseqatigiinnissaq sulii aqqutissioqqikkumallugu.

Kisitsisit malunnaatillit

- Ataavartumik Peqataasartut arfinillit tamarmik sulisunik pingaarutilinnik toqqaasimapput
- Peqataasut 85%-ii kiisalu suliniutinik ingerlatsisut 75%-ii Issittup inoqqaarai

- Peqataasunut paasiniaanermi akissuteqartut tamarmiusut unnerput Attaveqaatit atorlugit ilisimasaniq avitseqatigiinneq suleqatiminnut / nunaqqatiminnut innersuussutigissagunavikkitsik.

Paasisat pingaarnert

- Imminortarneq nipangiusimaneqarunnaartariaqarpoq isumannaatsumillu oqallisigineqarsinnaalluni
- Imminornaveersaartitsinermi kikkut tamarmik peqataasinnaapput:
  - Ajunngitsuliorninnguit
  - Angerlarsimaffimmi allannguitsiarnikkut inuup imminornissamut periarfissaqalernissaata minutsinik qulinik kinguartinneqarneratigut inuunermik annaassisoqarsinnaavoq
- Nunat inoqqaavisa inuusuttaat inersimasortaallu imminornaveersaartitsinermi qanoq iliortoqartariaqarnerisoq pillugu isumaat assigiinneqajaasarput inuusuttullu isumaat isiginiartariaqarput taakkununga tunngasuinnik suliniusiornikkut
- Imminoratarsinnaaneq pinaveersaartinniarlugu napparsimaveqarfinni tarnikkut sullissiviit pisortatigoortumik pingaartinneqartaraluaqisut taamaattoq peqqinnissaqarfiit tamakkunatigut qanoq iliuuseqarnissamut nukissaqanngippallaartarput, taamaammat nunaqqatigiit akornanni ilungersunartut Issittumi nunat inoqqaavinit isiginiarneqartarput imminoratarsinnaanermullu atatinneqartarlutik:
  - Politikkikkut ajornartorsiutit soorlu nunamik tiguserit
  - Inuit atugaasa assigiinngittuarneri soorlu illoqarnikkut ilinniartitaanikkullu
  - Nunat inoqqaavisa immikkoortitaajuarnert
  - Nunat inoqqaavisa kulturiisa, oqaasiisa aammalu inuusaasitoqqaminnik inuusinnaanerisa navianartorsiortitaanerit
- Suliniutit politikkikkullu suleriaatsit nunaqqatigiinnut sunniuteqarnerpaatut isumaginninnermi suliaqartunit isigineqartut qassiitigut assigiissuteqarput:
  - Peqataatitsineq atorlugit ineriartortitaapput
  - Nunat inoqqaavisa naleqartitaannik tunngaveqarput
  - Nunat inoqqaavinit aqunneqarlutillu ingerlanneqarput
  - Tarnikkut katsorsaanerinnaanngillat kiisalu ilaqutariit attaveqatigiinnerinut tunngasuullutik, siulit nukinginiq atuiffiullutik, itisuumik isumalimmillu kulturinik aallaaveqarlutik, nunamut attaveqarnermik nukittorsaallutik tamatumuunakkullu inuit taamaattoqarsimanngikkaluarpat peqataasussaannngikkaluit peqataatinneqarlutik